

PETROLINVEST D.D. SARAJEVO

Finansijski izvještaji za godinu koja
je završila 31. decembra 2018.
zajedno sa Izvještajem nezavisnog revizora

Sadržaj

	<i>Stranica</i>
Odgovornost za finansijske izvještaje	1
Izvještaj nezavisnog revizora	2 - 6
Bilans uspjeha	7
Bilans stanja	8
Izvještaj o promjenama u kapitalu	9
Izvještaj o novčanim tokovima	10
Napomene uz finansijske izvještaje	11 - 36

Odgovornost za finansijske izvještaje

Uprava je dužna sastaviti finansijske izvještaje za svaku finansijsku godinu, koji će dati istinit i fer prikaz finansijskog položaja Društva, rezultata poslovanja, te novčanih tokova za tu godinu u skladu sa primjenjivim računovodstvenim standardima, te je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje će omogućiti u bilo koje vrijeme sastavljanje ovakvih finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za preduzimanje raspoloživih mjera za očuvanje imovine Društva, kao i sprečavanje i otkrivanje prevara i drugih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje će biti u skladu sa generalno prihvatljivim standardima finansijskog izvještavanja, te da ih dosljedno primjenjuje; da donosi razumne i razborite odluke i procjene; da pripremi finansijske izvještaje na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Društvo nastaviti s poslovanjem neprikladna.

Nakon obavljenih analiza, Uprava opravdano očekivanja da Društvo ima adekvatna sredstva da nastavi poslovati u budućnosti. U skladu s tim, Uprava nastavlja da prihvata načelo stalnosti poslovanja kod pripremanja finansijskih izvještaja.

Finansijski izvještaji su odobreni od strane Uprave na dan 20. maja 2019. godine, te ih, potvrđujući ovo, potpisuje:

Mustafa Čerimagić
Direktor

Izveštaj neovisnog revizora Dioničarima Petrolinvest d.d. Sarajevo

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja društva Petrolinvest d.d. Sarajevo („Društvo“) koji obuhvaćaju bilans stanja na 31. decembra 2018. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Društva na 31. decembra 2018. godine i njegovu finansijsku uspješnost te njegove novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Društva u skladu s *Kodeksom etike za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Izveštaj neovisnog revizora Dioničarima Petrolinvest d.d. Sarajevo (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Priznavanje prihoda

Za godinu koja je završila 31. decembra 2018. godine, Društvo je priznalo prihode od prodaje u iznosu od 7.100 hiljada KM (2017.: 2.502 hiljade KM). Prihodi od dugoročnih ugovora su činili 92% ukupnih prihoda od prodaje u 2018. godini (2017.: 81%). Pogledati Napomenu 3 uz finansijske izvještaje i računovodstvenu politiku na stranici 15.

Ključno revizijsko pitanje

Kako je prikazano u Napomeni 2, Društvo primjenjuje zahtjeve izvedene iz novog Međunarodnog Standarda Finansijskog Izveštavanja (MSFI) 15 *Prihodi od ugovora s kupcima* od 1. januara 2018. godine (koji su sada inkorporirani u zakonski okvir finansijskog izveštavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine).

Društvo generiše prihode iz tri izvora prihoda: dugoročnih ugovora o izgradnji, pripreme projektne i tehničke dokumentacije i iznajmljivanja radne snage.

Priznavanje prihoda u skladu s novim zahtjevima inherentno je složeno zbog različitih vrsta ugovora s kupcima. Zahtijevaju se značajne procjene i prosudbe od strane Uprave, uključujući u vezi s identifikacijom obaveza izvršenja i odabira prikladne metode priznavanja prihoda za identificirane obaveze izvršenja (procjena da li se obaveze izvršenja ispunjavaju u određenom trenutku ili tokom vremena).

Značajan rizik je također povezan s procjenom napretka prema potpunom ispunjenju obaveza izvršenja za one usluge koje se pružaju tokom vremena. Posebno, s obzirom na prirodu dugoročnih ugovora o izgradnji s kupcima, prihod se priznaje na temelju „napretka prema potpunom ispunjenju“ obaveza izvršenja koji se obično računa korištenjem troškovne metode inputa koja mjeri udio ostvarenih ugovornih troškova vezano za rad obavljen do datuma izvještavanja u odnosu na procijenjene ukupne ugovorne troškove potrebne za izvršenje ugovorne obaveze.

Kako smo pristupili tom pitanju

Naše revizorske procedure u ovom području su, između ostalog, uključivale:

- Procjena politike Društva za priznavanje prihoda, uključujući razmatranje da li je politika u skladu sa modelom od pet koraka propisanim novim standardom za prihode;
- Procjenu dizajna i implementacije ključnih internih kontrola vezanih za proces priznavanja prihoda;
- Za uzorak ugovora s ključnim kupcima, pregled uslova ugovora u cilju procjene je li naknada priznata unutar prihoda u skladu s novim standardom za prihode. Ovo je uključivalo, između ostalog:
 - preispitivanje načina na koji Društvo utvrđuje obaveze za izvršenje, posebno u pogledu procjene da li ugovor uključuje jednu obavezu izvršenja ili ne;
 - procjenu prirode svakog ugovora i trenutka prenosa kontrole (prvenstveno 'u određenom trenutku' ili 'tokom vremena'), razvijajući neovisnu procjenu prihoda i njihovog praćenja do računovodstvenih evidencija Društva;
- Posebno, za uzorak ugovora po kojima se prihod priznaje tokom vremena:
 - preispitivanje prikladnosti metode koja se koristi za mjerenje „napredak prema ispunjenju“ obaveza izvršenja (troškovna „input“ metoda u odnosu na „output“ metodu temeljem izvještaja o obavljenom poslu) uzimajući u obzir uvjete ugovora i prirodu proizvoda ili usluga obećanih kupcima;

Izvještaj neovisnog revizora Dioničarima Petrolinvest d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

<i>Ključno revizijsko pitanje</i>	<i>Kako smo pristupili tom pitanju</i>
<p>Računovodstveni tretman dugoročnih ugovora o izgradnji zahtijeva od Uprave pouzdane procjene vezano za buduće troškove potrebne za dovršenje ugovora i ispunjenje ugovornih obaveza.</p> <p>Ova procjena direktno utječe na iznose i vrijeme priznavanja prihoda s obzirom da ona utvrđuje napredak prema ispunjenju obaveza izvršenja po pojedinom ugovoru.</p> <p>Ovo područje je također zahtjevalo našu posebnu pažnju u reviziji obzirom da je prihod jedan od ključnih pokazatelja poslovanja Društva i kao takav je povezan sa povećanim inherentnim rizikom manipulacije vremena priznavanja prihoda, kako bi se ispunili određeni ciljevi ili očekivanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ preračunavanje „napretka prema ispunjenju“ obaveza izvršenja na uzorku ugovora korištenjem stvarno nastalih troškova sa procjenom ukupnih troškova do završetka projekta i kritičko ocjenjivanje iznosa prihoda koje je Društvo priznalo kroz pregled ugovora i popratne dokumentacije, kao što su računi, izvještaji o napretku prema potpunom ispunjenju obaveza izvršenja i/ili izvještaji o obavljenom poslu; ○ kod varijacija u odnosu na originalne ugovore s kupcima, provjeravanje na uzorku ugovora ukoliko su takve varijacije potkrijepljene formalnim sporazumima sa kupcima; <ul style="list-style-type: none"> • Na uzorku kupaca, potvrđivanje iznosa potraživanja na datum izvještavanja; • Pregled naknadnih uplata i računa u 2019. godini kako bi potkrijepili procjene Uprave napravljene na 31. decembra 2018. godine; • Razmatranje adekvatnosti i tačnosti objava vezanih uz priznavanje prihoda u finansijskim izvještajima.

Izveštaj neovisnog revizora Dioničarima Petrolinvest d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, te za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava namjerava likvidirati Društvo, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje, odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja, koji je ustanovilo Društvo.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare, je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- zaključujemo o primjerenosti Upravnog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenim poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Izveštaj neovisnog revizora Dioničarima Petrolinvest d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugu i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaj tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorovom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem izvještaju jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog priopćavanja.

Angažirani partner u reviziji koja ima za posljedicu ovaj izvještaj neovisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju

Registrovani revizori

Zmaja od Bosne 7-7a

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Za i u ime KPMG B-H d.o.o. za reviziju:

Manal Bećirbegović
Izvršni direktor

20. maj 2019. godine

Vedran Vukotić
Vedran Vukotić
FBiH ovlašteni revizor
Broj licence: 3090017124

Bilans uspjeha

Za godinu koja je završila 31. decembra

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomena	2018.	Izmijenjeno* 2017.
Prihodi od prodaje	6	7.100	2.502
Ostali prihodi	7	<u>194</u>	<u>270</u>
		7.294	2.772
Troškovi obavljenih usluga		(3.987)	(704)
Troškovi zaposlenih	8	(2.126)	(2.181)
Troškovi amortizacije	14, 15	(105)	(131)
Umanjenje vrijednosti potraživanja		(64)	-
Ostali troškovi	9	(522)	(473)
Finansijski prihodi	10	5	15
Finansijski rashodi	11	<u>(65)</u>	<u>(132)</u>
Dobit / (Gubitak) prije oporezivanja		430	(834)
Porez na dobit	12	<u>-</u>	<u>-</u>
NETO DOBIT / (GUBITAK)		<u>430</u>	<u>(834)</u>
Dobit / (Gubitak) po dionici (u KM)	13	<u>1,31</u>	<u>(2,55)</u>

* Pogledati Napomenu 5.

Napomene u nastavku čine sastavni dio finansijskih izvještaja.

Bilans stanja
na dan

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomena	31. decembar 2018.	Izmijenjeno* 31. decembar 2017.	Izmijenjeno* 1. januar 2017.
IMOVINA				
Dugoročna imovina				
Nematerijalna i materijalna sredstva	14	1.495	1.526	1.617
Ulaganja u investicijske nekretnine	15	1.186	1.211	1.236
Ulaganja u dužničke instrumente	16	152	150	124
Ulaganja u vlasničke instrumente	17	35	70	70
Dugoročni depoziti	18	34	33	37
Kreditni datumi zaposlenim		24	31	35
		2.926	3.021	3.119
Kratkoročna imovina				
Novac i novčani ekvivalenti	19	2.144	3.129	1.450
Potraživanja od kupaca	20	3.300	1.430	6.818
Ostala potraživanja	21	2.220	377	366
Kratkoročni depoziti	18	81	81	1.059
		7.745	5.017	9.693
UKUPNO IMOVINA		10.671	8.038	12.812
Kapital i rezerve				
Dionički kapital	22	6.532	6.532	6.532
Zakonske rezerve		1.604	1.604	1.604
Revalorizacione rezerve		452	452	452
Akumulirani gubici		(2.792)	(3.222)	(2.388)
		5.796	5.366	6.200
Dugoročne obaveze				
Rezervisanja	23	714	682	1.007
Obaveze za primanja zaposlenih	24	54	54	65
Odgođena poreska obaveza	12	45	45	45
		813	781	1.117
Kratkoročne obaveze				
Obaveze po kratkoročnim kreditima	25	400	800	-
Obaveze prema dobavljačima	26	1.394	694	2.019
Obaveze za primanja zaposlenih	24	157	178	176
Ostale obaveze	27	514	211	1.903
Obračunati troškovi	28	1.597	8	1.397
		4.062	1.891	5.495
UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE		10.671	8.038	12.812

* Pogledati Napomenu 5.

Napomene u nastavku čine sastavni dio finansijskih izvještaja.

Izveštaj o promjenama u kapitalu
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Revalorizacione rezerve	Rezerve	Akumulirani gubici	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine (prethodno objavljeno)	6.532	452	1.604	151	8.739
Ispravke grešaka (<i>Napomena 5</i>)	-	-	-	(2.539)	(2.539)
Stanje 1. januara 2017. (izmijenjeno)	6.532	452	1.604	(2.388)	6.200
Gubitak za godinu	-	-	-	(834)	(834)
Stanje 31. decembra 2017. (izmijenjeno)	6.532	452	1.604	(3.222)	5.366
Dobit za godinu	-	-	-	430	430
Stanje 31. decembra 2018.	6.532	452	1.604	(2.792)	5.796

Napomene u nastavku čine sastavni dio finansijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima
za godinu koja je završila 31. decembra

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	2018.	Izmijenjeno 2017.
Poslovne aktivnosti		
Dobit / (Gubitak) prije oporezivanja	430	(834)
Usklađenja za:		
Prihod od usklade vrijednosti finansijske imovine koja se drži do dospijeća	(2)	(21)
Amortizaciju	105	131
Umanjenje vrijednosti potraživanja	64	-
Prihodi od otpisanih obaveza	-	(39)
Neto finansijski rashodi / (prihodi)	60	117
Prihodi od ulaganja u imovinu raspoloživu za prodaju	35	(5)
<i>Novčani tokovi prije promjena u kapitalu</i>	<u>692</u>	<u>(651)</u>
Promjena u:		
- potraživanjima od kupaca i ostalim potraživanjima	(3.777)	5.377
- obavezama prema dobavljačima i ostalim obavezama	982	(3.105)
- obračunatim troškovima	1.549	(1.365)
- rezervisanjima	32	(336)
<i>Novčani tok ostvaren u poslovnim aktivnostima</i>	<u>(522)</u>	<u>(80)</u>
Plaćene kamate	(20)	(21)
Neto novac korišten u poslovnim aktivnostima	<u>(542)</u>	<u>(101)</u>
Ulagačke aktivnosti		
Nabavka nekretnina, postrojenja i opreme	(49)	(15)
Smanjenje potraživanja po kreditima	7	7
Smanjenje/ (povećanje) dugoročnih depozita kod banaka	(1)	982
Primljene kamate	-	6
Neto novac ostvaren u ulagačkim aktivnostima	<u>(43)</u>	<u>980</u>
Finansijske aktivnosti		
Priliv kratkoročnih uzetih kredita	400	800
Povrat kratkoročnih uzetih kredita	(800)	-
Neto novac ostvaren / (korišten) u finansijskim aktivnostima	<u>(400)</u>	<u>800</u>
Neto promjene novca i novčanih ekvivalenata	<u>(985)</u>	<u>1.679</u>
Novac i novčani ekvivalenti na 1. januara	<u>3.129</u>	<u>1.450</u>
Novac i novčani ekvivalenti na 31. decembra	<u>2.144</u>	<u>3.129</u>

Napomene u nastavku čine sastavni dio finansijskih izvještaja.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

1. OPŠTI PODACI

Petrolinvest d.d. Sarajevo ("Društvo") je osnovano 1969. godine od strane Energoinvest d.d. Sarajevo i TECHNIP Pariz, Francuska. Osnovne djelatnosti Društva su: projektovanje, inženjering, organizacija i posredovanje, te izrada tehničke dokumentacije u izgradnji kompletnih industrijskih privrednih i drugih objekata u naftnoj, petrohemijskoj i ostaloj industriji, kao i istraživačko-razvojne usluge u oblasti naftne, petrohemijske i procesne industrije. Dana 22. septembra 2016. godine Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine je donijela rješenje broj 04/1-19-247/15 kojim se društvu ZR Energy SAL Holding Bejrut, Liban, odobrava preuzimanje većinskog udjela u društvu Petrolinvest d.d. Sarajevo. Inicijalno je preuzeto 171.800 dionica sa pravom glasa, što predstavlja 52,50% udjela. U decembru 2016. godine udio ZR Energy SAL Holding-a se povećao na 195.883 dionica sa pravom glasa, odnosno 59,97%.

Na dan 31. decembra 2018. godine, Društvo je zapošljavalo 64 radnika (2017: 70 radnika)

Društvo je dio ZR Energy grupe, Liban.

Upravljačka tijela Društva

Upravljačka tijela Društva na dan 31. decembra 2018. godine bila su kako slijedi:

Uprava

Direktor g-din. Mustafa Ćerimagić

Nadzorni odbor

Predsjednik g-din. Samir Raymon Zina
Član g-din. Mohamad Ibrahim Zaouk
Član g-din. Aeron Martin Parker
Član g-din. Achillee De Nino
Član g-din. Antonio Tamenghi (do 29. juna 2018. godine)
Član g-din. Burizchelli Ascenzo (od 29. juna 2018. godine)

Odbor za reviziju

Predsjednik g-din. Massimo Massi
Član g-din. Charbel Nohra Ghanem
Član g-din. Roger Safi

Društvo je listano na berzi u Sarajevu (berzanska oznaka PINSR).

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

2. OSNOVE PRIPREME

Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine („F BiH“).

Zakonski okvir finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine uključuje Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH (Službene novine FBiH, 83/09), računovodstvene standarde koji se primjenjuju u Federaciji Bosne i Hercegovine, a koji su objavljeni od strane Upravnog odbora Saveza računovođa, revizora i finansijskih radnika u FBiH, a na osnovu Odluke o ovlaštenjima za prevod i objavljivanje, broj 2-11/06 od 10. marta 2006. godine (Službeni Glasnik BiH, 81/06) koju je donijela Komisija za računovodstvo i reviziju BiH, i Šeme finansijskih izvještaja Federalnog ministarstva finansija (Službene novine FBiH, 82/10).

Ovo su prvi finansijski izvještaji Društva koji uključuju prvu primjenu novoprevedenih i objavljenih MSFI 15 *Prihodi od ugovora s kupcima* i MSFI 9 *Finansijski instrumenti*. Promjene u računovodstvenim politikama objašnjene su u nastavku ove napomene u dijelu *Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja*.

Osnove vrednovanja

Finansijski izvještaji izrađeni su u skladu s načelom historijskog troška, osim za revalorizaciju određene dugotrajne imovine i finansijskih instrumenata koji se prikazuju na temelju revalorizacijskih iznosa ili fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog razdoblja.

Funkcionalna i valuta prezentacije

Finansijski izvještaji su pripremljeni u valuti Bosne i Hercegovine, konvertibilna marka (KM) koja je ujedno i funkcionalna valuta Društva.

Upotreba prosudbi i procjena

Pripremanje finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave da donosi prosudbe, procjene i pretpostavke koje imaju uticaj na primjenu politika i iznosa sredstava i obaveza, prihoda i rashoda koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od takvih procjena.

Procjene, i uz njih vezane pretpostavke se redovno pregledaju. Promjene u računovodstvenim procjenama se priznaju u razdoblju u kojem je promjena procjene nastala, ukoliko efekti promjene utiču samo na to razdoblje ili u razdoblju u kojem je promjena nastala i u budućim razdobljima, ukoliko efekti promjene utiču na tekuće i buduća razdoblja.

Informacije koje se odnose na oblasti sa značajnom nesigurnošću u procjenama i ključne prosudbe u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose i objave iskazane u finansijskim izvještajima, navedene su u napomenama.

Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja

Društvo počinje primjenjivati novoprevedene i objavljene MSFI 15 i MSFI 9 od 1. januara 2018. godine.

Odabrana metoda tranzicije u primjeni efekata ovih standarda od Društva ne uključuje izmjenu uporednih informacija u ovim finansijskim izvještajima osim kako je objašnjeno u nastavku.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

2. OSNOVE PRIPREME (NASTAVAK)

Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima

MSFI 15 uspostavlja sveobuhvatni okvir prilikom utvrđivanja hoće li se, kada i u kojem iznosu prihodi priznati. MSFI 15 je zamijenio MRS 18 *Prihodi te* MRS 11 *Ugovori o izgradnji*. Unutar MSFI-ja 15, prihod je priznat kada kupac preuzme kontrolu nad proizvodima ili uslugama. Utvrđivanje nastaje li prijenos kontrole u određenom trenutku u vremenu ili tijekom vremena (vremenskog perioda) zahtijeva prosudbu.

Društvo je usvojilo MSFI 15 koristeći metodu kumulativnog učinka (bez praktičnih izuzetaka), sa početkom primjenjivanja navedenog standarda na dan 1. januara 2018. Usvajanje MSFI-ja 15 nije imalo značajan utjecaj na finansijske izvještaje Društva. U skladu s tim, informacije prikazane za 2017. godinu nisu prepravljane - tj. prikazane su kako je prethodno opisano, u skladu sa MRS 18, MRS 11 i njima povezanim tumačenjima. Dodatno, zahtjevi za objavama sukladno MSFI 15 općenito nisu primijenjeni na usporedne informacije.

Pojedinosti o novim računovodstvenim politikama i prirodi promjena prethodnih računovodstvenih politika, ako ih ima, u odnosu na prihode koje Društvo generira od prodaje roba i usluga navedene su u *Napomeni 3 Sažetak temeljnih računovodstvenih politika* odjeljak *Priznavanje prihoda*.

MSFI 9 Finansijski instrumenti

MSFI 9 utvrđuje zahtjeve za priznavanje i mjerenje finansijske imovine, finansijskih obaveza i nekih ugovora za kupnju i prodaju nefinansijskih stavki. Ovaj standard zamjenjuje *MRS 39 Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje*.

Društvo je primijenilo retrospektivni pristup za usvajanje MSFI-ja 9, međutim, budući da uslijed usvajanja ne postoji značajan utjecaj na Društvo, usporedni podaci nisu prepravljani.

Kao rezultat usvajanja MSFI 9, Društvo je usvojilo posljedične izmjene i dopune za MRS 1 *Prezentacija finansijskih izvještaja*, koje zahtijevaju da se umanjene vrijednosti finansijske imovine prikazuje kao zasebna stavka unutar bilansa uspjeha. U prethodnim periodima, umanjene vrijednosti potraživanja od kupaca uključivalo se u *Ostale troškove*. U godini koja je završila 31. decembra 2017. nije bilo priznatog umanjenja vrijednosti potraživanja.

Pojedinosti o novim značajnim računovodstvenim politikama te prirodi i učincima promjena u prethodnom razdoblju navedene su u nastavku.

Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza

MSFI 9 sadrži tri glavne klasifikacijske kategorije za finansijsku imovinu: imovina koja se vodi po amortiziranom trošku, imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Klasifikacija finansijske imovine prema MSFI-ju 9 općenito se temelji na poslovnom modelu u kojem se upravlja finansijskim sredstvima i karakteristikama njihovog ugovorenog novčanog toka. MSFI 9 eliminira određene kategorije imovine koje su postojale prema MRS 39, kao što su: imovina koja se drži do dospelja, zajmovi i potraživanja te imovina raspoloživa za prodaju.

MSFI 9 u velikoj mjeri zadržava postojeće zahtjeve MRS 39 vezane za klasifikaciju i mjerenje finansijskih obaveza. Usvajanje MSFI-ja 9 nije značajno utjecalo na računovodstvene politike Društva koje se odnose na finansijske obaveze.

Za objašnjenje kako Društvo klasificira i mjeri finansijske instrumente u skladu s MSFI 9, pogledati *Napomenu 3 Sažetak temeljnih računovodstvenih politika*, odjeljak *Finansijski instrumenti*.

Sljedeća tablica u nastavku objašnjava izvorne kategorije mjerenja prema MRS-u 39 i nove kategorije mjerenja prema MSFI-ju 9 za svaku klasu finansijske imovine Društva na dan 1. januara 2018.

Napomene uz financijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

2. OSNOVE PRIPREME (NASTAVAK)

Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

Klasifikacija i mjerenje financijske imovine i financijskih obaveza (nastavak)

KM '000	Originalna klasifikacija prema MRS-u 39	Nova klasifikacija prema MSFI-ju 9	Originalna knjigovodstvena vrijednost prema MRS-u 39	Nova knjigovodstvena vrijednost prema MSFI-ju 9
<i>Financijska imovina</i>				
Vlasnički instrumenti	Financijska imovina raspoloživa za prodaju	Vlasnička ulaganja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	70	70
Dužnički instrumenti	Financijska imovina koja se drži do dospijea	Amortizirani trošak	150	150
Depoziti	Financijska imovina koja se drži do dospijea	Amortizirani trošak	114	114
Dati krediti	Dati krediti i potraživanja	Amortizirani trošak	31	31
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	Dati krediti i potraživanja	Amortizirani trošak	1.807	1.807
Novac i novčani ekvivalenti	Dati krediti i potraživanja	Amortizirani trošak	3.129	3.129
Ukupno financijska imovina			5.301	5.301

Financijsku imovinu Društva na dan 31. decembra 2018. godine čine: ulaganja u dionice, ulaganja u obveznice, dati depoziti, dati krediti, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja te novac i novčani ekvivalenti. Klasifikaciju po MRS-u 39 te novu klasifikaciju po MSFI 9 pogledati u tabeli iznad.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

MSFI 9 zamjenjuje prethodni model „nastalih gubitaka“ prema MRS-u 39 s modelom „očekivanih kreditnih gubitaka“ (eng. „Expected Credit Losses“ ili skraćeno „ECL“). Novi model umanjivanja vrijednosti primjenjuje se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, ugovornu imovinu i dužnička ulaganja i obaveze mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, ali ne i na ulaganja u vlasničke instrumente. Prema MSFI-ju 9, kreditni gubici priznaju se ranije nego prema MRS-u 39. Za imovinu koja spada u okvir umanjivanja vrijednosti prema MSFI-ju 9, očekuje se da će gubici od umanjivanja vrijednosti biti viši i volatilniji.

Društvo je primijenilo retrospektivni pristup za usvajanje MSFI-ja 9, međutim, budući da uslijed usvajanja ne postoji značajan utjecaj na financijske izvještaje, usporedni podaci nisu prepravljani. Kao rezultat toga, informacije prikazane na 31. decembar 2017. godine odražavaju zahtjeve MSFI-ja 9 i stoga su usporedive s informacijama prikazanim za razdoblje koje je završilo 31. decembra 2018. godine.

Dodatne informacije o tome kako Društvo mjeri umanjivanje vrijednosti opisano je u *Napomeni 3 Sažetak temeljnih računovodstvenih politika*, odjeljak *Financijski instrumenti*.

Standardi koji još nisu na snazi

MSFI 16 Najmovi

Društvo je dužno primjenjivati MSFI 16 Najmovi od 1. januara 2019. godine. Društvo je ocijenilo da inicijalna primjena neće imati značajan utjecaj na financijske izvještaje.

Ostali standardi

Za sljedeće izmijenjene standarde i interpretacije se ne očekuje da će imati značajan uticaj na financijske izvještaje Društva:

- IFRIC 23 Neizvjesnosti vezano za tretman poreza na dobit
- Značajke prijevremene otplate s negativnom naknadom (Dopune MSFI 9)
- Dugoročni interesi u pridruženim društvima i zajedničkim ulaganjima (Dopune MRS 28)
- Izmjene plana, ograničenja ili izmirenje (Dopune MRS 19)
- Godišnja poboljšanja MSFI 2015.-2017. ciklusa – razni standardi

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Priznavanje prihoda

Politike priznavanja prihoda i obaveza izvršenja

Prihod se mjeri na osnovu naknade utvrđene u ugovoru s kupcem. Društvo priznaje приход kada prenosi kontrolu nad dobrima i uslugama kupcu. Prijenos kontrole nad robom ili uslugama može se odvijati kontinuirano (priznavanje prihoda tokom vremena) ili na određeni datum (priznavanje prihoda po završetku). Prije priznavanja prihoda, Društvo identificira ugovor kao i različite obaveze za izvršenje koje su sadržane u ugovoru. Broj obaveza za izvršenje ovisi o vrsti ugovora i aktivnosti. Većina ugovora Društva uključuje samo jednu obavezu izvršenja.

a) Prihodi od dugoročnih ugovora

Kada ishod ugovora o izgradnji nije moguće pouzdano procijeniti, prihodi iz ugovora priznaju se samo u iznosu nastalih troškova iz ugovora za koje se očekuje da će se moći realizirati. Kad je ishod ugovora o izgradnji moguće pouzdano procijeniti i kada je vjerovatno da će se ugovorom ostvariti prihodi, prihodi iz ugovora o izgradnji priznaju se kao prihodi tokom trajanja ugovora. Troškovo iz ugovora priznaju se u trenutku kada nastanu. Odstupanja u ugovorenim radovima, reklamacije i bonusi uključuju se u onoj mjeri u kojoj su dogovoreni s kupcem.

Društvo procjenjuje „napredak prema ispunjenju“ obaveza izvršenja kako bi utvrdilo odgovarajući iznos prihoda i rashoda za određeno razdoblje. „Napredak prema ispunjenju“ obaveza izvršenja mjeri se na temelju troškovne input metode poređenjem troškova iz ugovora do datuma izvještavanja u odnosu na ukupno procijenjene troškove za svaki ugovor. Pri utvrđivanju „napretka prema ispunjenju“ obaveza izvršenja isključuju se svi troškovi nastali tokom godine, a koji se odnose na buduće poslovne aktivnosti po ugovoru te se iskazuju kao zalihe, avansi ili ostala imovina, u zavisnosti od njihove prirode.

Ako nije moguće pouzdano procijeniti ishod ugovora o izgradnji, prihodi po osnovu ugovora priznaju se u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će se nastali troškovi ugovora moći povratiti. Troškovi ugovora priznaju se kao rashodi perioda u kojem su nastali. Ako je vjerovatno da će ukupni troškovi ugovora premašiti ukupne prihode ugovora, očekivani gubici se odmah priznaju kao trošak.

Za sve ugovore u toku kod kojih nastali troškovi i priznati dobitci (umanjeni za priznate gubitke) premašuju postupno obračunate iznose, Društvo bruto iznos potraživanja od naručitelja iskazuje u sklopu imovine. Postupno obračunati iznosi koje naručitelji nisu platili i zadržani iznosi iskazani su u sklopu ostalih potraživanja.

Za sve ugovore u toku kod kojih postupno zaračunati iznosi premašuju nastale troškove i priznate dobitke (umanjene za priznate gubitke) premašuju postupno obračunate iznose, Društvo bruto iznos obaveze prema naručiteljima iskazuje u sklopu obaveza.

b) Prihodi od pružanja usluga

Prihodi od pružanja usluga priznaju se u razdoblju u kojem su usluge obavljene. Prihodi od usluga, priznaju se umanjeni za pripadajuće poreze i popuste nakon pružanja usluga.

c) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se po načelu vremenskog razdoblja na temelju nepodmirene glavnice i po efektivnim kamatnim stopama koje su u primjeni.

d) Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi od ulaganja priznaju se u trenutku kad su utvrđena prava dioničara na primitak isplate.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja se mogu izravno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificirane imovine i kapitalizirani kao dio troška te imovine, što predstavlja imovinu koja nužno uzima znatan vremenski period da bi bila spremna za namjeravanu upotrebu ili prodaju, dodaju se na nabavnu cijenu tih sredstava.

Prihod od ulaganja zarađen od privremenog ulaganja pojedinih kredita u toku, svoje izdatke kvalificiraju na imovinu koja se oduzima od troškova pozajmljivanja je prihvatljiv za kapitalizaciju.

Svi drugi troškovi pozajmljivanja terete bilans uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Strane valute

Transakcije koje nisu u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na datum izvještajnog perioda primjenom važećeg kursa na taj datum. Nemonetarna imovina i obaveze koje su po fer vrijednostima iskazane u stranim valutama se preračunavaju po kursu važećem na dan utvrđivanja fer vrijednosti. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u bilans uspjeha perioda.

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvataju novac u blagajni i na računima kod banaka, kao i fiksne depozite sa originalnim dospjećem kraćim od tri mjeseca.

Naknade zaposlenima

U ime svojih zaposlenika, Društvo plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziono, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Društvo plaća navedeni porez i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine, na federalnom i kantonalnom nivou. Nadalje, topli obrok, prevoz na/sa posla i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali troškovi plata.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju

Društvo je obavezno da isplati otpremninu za odlazak u penziju u visini od tri plaće isplaćene zaposlenom u prethodna tri mjeseca, ili tri prosječne plaće ostvarene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim podacima, ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

Troškovi otpremnina za odlazak u penziju utvrđuju se metodom aktuarske procjene na svaki datum izvještajnog perioda. Dobici i gubici nastali aktuarskom procjenom priznaju se u bilansu uspjeha u punom iznosu u periodu u kojem su nastali.

Trošak minulog rada priznaje se odmah u onoj mjeri u kojoj su prava na primanja već stečena. U suprotnom, amortizuje se ravnomjerno tokom prosječnog perioda sve do trenutka sticanja prava na naknadu.

Obaveze za otpremnine za odlazak u penziju priznate u bilansu stanja predstavljaju sadašnju vrijednost obaveze za definisanu naknadu, korigovanu za nepriznati trošak minulog rada.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Oporezivanje

Trošak poreza na dobit predstavlja zbirni iznos tekuće porezne obaveze i odgođenih poreza.

Tekući porez na dobit

Tekuća poreska obaveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti perioda iskazanoj u bilansu uspjeha jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Društva izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno važeće na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jeste iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat na osnovu razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti a obračunava se metodom bilansne obaveze.

Odgođene porezne obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođenog porezne imovine procjenjuje se na svaki datum izvještajnog perioda i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostupan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela iznosa porezne imovine. Odgođeni porez obračunava se po poreskim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije imovine. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim ako se odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret glavnice, u kojem slučaju se i odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala.

Odgođena porezna imovina i obaveze se prebijaju kada se odnose na poreze na dobit nametnute od strane iste poreske vlasti i ako Društvo može i ima namjeru podmiriti poreze na neto osnovi.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Priznavanje i vrednovanje

Objekti koje Društvo koristi za administrativne namjene su prikazani u izvještaju o finansijskom položaju po njihovom revaloriziranom iznosu koji predstavlja njihovu fer vrijednost na dan revalorizacije smanjenu za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke od smanjenja vrijednosti. Svako povećanje revalorizacije koje je rezultat revalorizacije takvog zemljišta i zgrada pripisuje se revalorizacijskim rezervama, osim do onog iznosa do kojeg se stornira revalorizacijsko smanjenje istog sredstva koje je prethodno priznato kao rashod u bilansu uspjeha, u kojem se slučaju povećanje priznaje u bilansu uspjeha do iznosa prethodno priznatog rashoda. Smanjenje knjigovodstvene vrijednosti uslijed revalorizacije takvog zemljišta i zgrada priznaje se kao rashod do iznosa koji prevazilazi revalorizacijske rezerve, ako postoji, u revalorizacijskoj rezervi imovine koja se odnosi na prethodnu revalorizaciju tog sredstva.

Transportna sredstva i ostala oprema su prikazani u bilansu stanja po trošku nabavke, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak uključuje cijenu nabavke i trošak koji je direktno povezan sa dovođenjem sredstva u radno stanje za namijenjenu upotrebu. Održavanje i popravke, zamjene i poboljšanja od manjeg značaja priznaju se kao rashod kada nastanu.

Napomene uz financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Priznavanje i vrednovanje (nastavak)

Sredstva u pripremi prikazana su po trošku umanjenom za gubitke od smanjenja, ako ih ima. Amortizacija počinje kada su sredstva spremna za njihovu namijenjenu upotrebu.

Dobici i gubici nastali na osnovu rashodovanja ili otuđenja nekretnina i opreme iskazuju se u bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve, uključene u vlasnički kapital, a koje se odnose na revalorizaciju nekretnina, postrojenja i opreme mogu biti prebačene direktno na zadržanu dobit, kada se sredstva isknjiže. Ovo može uključiti transfer čitavog viška kada se sredstva otpišu ili stave van upotrebe. Međutim, revalorizacione rezerve mogu biti prebačene i za sredstva u upotrebi koja se koriste od strane Društva. U tom slučaju, iznos transferiranih rezervi će biti razlika između amortizacije bazirane na revalorizovanoj vrijednosti transferiranih stalnih sredstava i amortizacije po trošku nabavke. Transfer sa revalorizacione rezerve na zadržanu dobit se ne vrši kroz bilans uspjeha.

Naknadni izdaci

Zamjenski trošak dijela nekretnina, postrojenja i opreme se priznaje kao sredstvo ukoliko je izvjesno da će Društvo imati buduće ekonomske koristi od tog sredstva i da je trošak sredstva moguće pouzdano izmjeriti. Trošak svakodnevnog održavanja nekretnina, postrojenja i opreme priznaje se u bilansu uspjeha kada nastane.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha primjenom linearne metode otpisa tokom procijenjenog korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme. Zemljište i sredstva u pripremi se ne amortiziraju. Procijenjeni vijek trajanja je slijedeći:

Zgrade	77 godina (1,30%)
Oprema	10 godina (10,00%)
Transportna sredstva	6,5 godina (15,50%)

Na svaki datum izvještavanja ponovo se procjenjuje valjanost metode obračuna amortizacije i korisni vijek trajanja.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Umanjenja

Na svaki datum izvještajnog perioda Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina, postrojenja i opreme da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generira novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako je sredstvo iskazano po revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma i / ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove.

Nakon početnog priznavanja, Društvo koristi model troška i vrednuje ulaganja u nekretnine po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti imovine..

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu i obračunava se na osnovu procijenjenog životnog vijeka sredstva:

Ulaganja u investicione nekretnine - zgrade	77 godina (1,30%)
---	-------------------

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina početno se vrednuje po trošku nabavke i amortizuje linearno tokom njenog korisnog vijeka trajanja. Procijenjeni životni vijek trajanja je sljedeći:

Softver	5 godina (20,00%)
---------	-------------------

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju ako Društvo trenutno ima pravnu ili izvedenu obavezu kao posljedicu događaja iz prošlog perioda, ako postoji vjerovatnoća da će Društvo morati podmiriti navedenu obavezu i ako pouzdano može biti određen iznos te obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procjena naknade koja je potrebna za podmirenje sadašnje obaveze na datum izvještajnog perioda, uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti obaveza. Gdje su rezervisanja mjerena pomoću novčanih tokova koji se procjenjuju za podmirenje sadašnjih obaveza, njihov knjigovodstveni iznos je sadašnja vrijednost tih novčanih tokova. Rezervisanja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako odljev ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovjatan, rezervisanje se ukida.

Finansijski instrumenti

a) Finansijska imovina

(i) Priznavanje i početno mjerenje

Potraživanja od kupaca početno se priznaju u trenutku nastanka. Sva ostala finansijska imovina početno se priznaje kada Društvo postane stranka ugovornih odredbi finansijskog instrumenta.

Finansijska imovina (osim ako se radi o potraživanju od kupaca bez značajne finansijske komponente) početno se mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, ukoliko se radi o instrumentu koji nije iskazan po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju ili izdavanju predmetnog instrumenta. Potraživanje od kupaca bez značajne komponente finansiranja početno se mjeri po transakcijskoj cijeni.

(ii) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Politika primjenjiva od 1. januara 2018. godine

Pri početnom priznavanju, finansijska imovina se klasificira kao ona koja se mjeri po:

- amortizovanom trošku,
- fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- ili fer vrijednost kroz bilans uspjeha.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (*nastavak*)

a) Finansijska imovina

(ii) Klasifikacija i naknadno mjerenje (*nastavak*)

Politika primjenjiva od 1. januara 2018. godine (*nastavak*)

Finansijska imovina se ne reklasificira nakon početnog priznavanja, osim ako Društvo ne promijeni svoj poslovni model upravljanja finansijskom imovinom, u kojem slučaju se sva finansijska imovina reklasificira prvog dana prvog izvještajnog razdoblja nakon promjene poslovnog modela.

Finansijska imovina mjeri se po amortiziranom trošku ako ispunjava oba sljedeća uvjeta i nije klasificirana kao imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha:

- drži se unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova; i
- na temelju ugovorenih uvjeta na određene datume ostvaruje novčane priljeve koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice.

Dužničko ulaganje mjeri se po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako ispunjava sljedeće uvjete i nije klasificirano kao mjereno po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha:

- drži se u sklopu poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje naplatom ugovorenih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine; i
- ugovoreni uvjeti navedenog instrumenta na određene datume dovode do novčanih priliva koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni dio glavnice.

Sva finansijska imovina koja nije klasificirana kao finansijska imovina mjerena po amortiziranom trošku kao što je opisano gore, mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Tablica u nastavku daje pregled ključnih računovodstvene politika koju Društvo koristi vezano uz naknadno mjerenje finansijske imovine te priznavanje dobitaka i gubitaka po svakoj vrsti finansijske imovine:

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Ova se imovina nakon početnog priznavanja mjeri po fer vrijednosti. Neto dobiti i gubici, uključujući bilo koje prihode od kamata ili dividendi, priznaju se unutar dobiti ili gubitka.
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Ova se imovina nakon početnog priznavanja mjeri po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Amortizirani trošak umanjuje se za gubitke od umanjenja vrijednosti. Prihodi od kamata, pozitivne i negativne kursne razlike te gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se unutar bilansa uspjeha. Dobit ili gubitak pri prestanku priznavanja priznaje se unutar bilansa uspjeha.
Dužnička ulaganja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Ova se imovina nakon početnog priznavanja mjeri po fer vrijednosti. Prihod od kamata izračunat primjenom metode efektivne kamatne stope, pozitivne i negativne kursne razlike te gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se unutar bilansa uspjeha. Ostali neto dobiti ili gubici priznaju se unutar ostale sveobuhvatne dobiti. Prestankom priznavanja, dobiti i gubici akumulirani u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificiraju se u bilans uspjeha.
Vlasnička ulaganja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Ova se imovina nakon početnog priznavanja mjeri po fer vrijednosti. Dividenda se priznaje kao prihod unutar bilansa uspjeha, osim ako je jasno da dividenda predstavlja povrat dijela troška ulaganja. Ostali neto dobiti i gubici priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit i nikada se ne reklasificiraju u dobit ili gubitak.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

a) Finansijska imovina

(ii) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

Politika primjenjiva do 1. januara 2018. godine

Tablica u nastavku daje pregled ključnih računovodstvenih politika koje je Društvo koristilo vezano uz naknadno mjerenje finansijske imovine te priznavanje dobitaka i gubitaka po svakoj vrsti finansijske imovine:

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Mjerila se po fer vrijednosti pri čemu su se promjene, uključujući prihode od kamata i dividendi, priznavale unutar dobiti ili gubitka.
Finansijska imovina koja se drži do dospjeća	Mjerila se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.
Zajmovi i potraživanja	Mjerila se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Mjerila se po fer vrijednosti pri čemu su se promjene, osim gubitaka od umanjena vrijednosti i prihoda od kamata i kursnih razlika po dužničkim instrumentima, priznavale kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i akumulirale unutar rezervi za fer vrijednost. Po prestanku priznavanja, gubici i dobiti koji su akumulirani kroz ostalu sveobuhvatnu dobit reklasificirani su u dobit ili gubitak.

(iii) Prestanak priznavanja

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu kada isteknu ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine ili ako Društvo prenese prava na primanje ugovornih novčanih tokova u transakciji u kojoj su preneseni svi ključni rizici i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom ili u kojima Društvo niti prenosi niti zadržava sve rizike i koristi povezane s vlasništvom te ne zadržava kontrolu nad finansijskom imovinom.

b) Finansijske obaveze

(i) Priznavanje i početno mjerenje

Izdani dužnički vrijednosni papiri početno se priznaju u trenutku nastanka. Sve ostale finansijske obaveze početno se priznaju kada Društvo postane stranka ugovornih odredbi finansijskog instrumenta.

Finansijska obaveza početno se mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, ukoliko se radi o instrumentu koji nije prikazan po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju ili izdavanju predmetnog instrumenta.

(ii) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Finansijske obaveze mjere se po amortizovanom trošku ili fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska obaveza klasificiran se kao mjerena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako je namijenjena trgovanju, ako je derivativna ili ako je klasificirana kao mjerena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha pri početnom priznavanju. Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha mjere se po fer vrijednosti, a neto dobiti i gubici, uključujući sve rashode od kamata, priznaju se unutar bilansa uspjeha. Ostale finansijske obaveze naknadno se mjere po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope. Rashodi od kamata i negativne kursne razlike priznaju se kroz bilans uspjeha. Svi dobiti ili gubici kod prestanka priznavanja također se priznaju unutar bilansa uspjeha.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

b) Finansijske obaveze (nastavak)

(iii) Prestanak priznavanja

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada se ugovorne obaveze isplate, otkažu ili isteknu. Društvo također prestaje priznavati finansijsku obavezu kada se izmjene ugovorne odrede, a novčani tok promijenjene obaveze je značajno drugačiji od inicijalnog, pri čemu se nova finansijska obaveza temeljena na izmjenjenim uvjetima priznaje po fer vrijednosti.

Primjena MSFI 9

Primjena MSFI 9 nije imala značajne efekte na računovodstvene politike Društva vezano uz finansijske obaveze koje su gore izložene.

Umanjenja finansijske imovine

Politika primjenjiva od 1. januara 2018. godine

Društvo primjenjuje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke („OKG“) na:

- finansijsku imovinu koja se mjeri po amortizovanom trošku;
- ulaganjima u dužničke vrijednosne papire vrednovane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit; i
- ugovornu imovinu.

Rezervisanja za umanjene vrijednosti mjere se na jedan od sljedećih načina:

- prema 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima: to su očekivani kreditni gubici koji proizlaze iz mogućnosti nastanka neispunjenja obaveze unutar 12 mjeseci od datuma izvještavanja;
- prema očekivanim kreditnim gubicima u čitavom ekonomskom vijeku imovine; to su očekivani kreditni gubici koji proizlaze iz mogućnosti nastanka neispunjenja obaveze unutar čitavog ekonomskog vijeka imovine.

Rezerviranje za umanjene vrijednosti za finansijsku imovinu koja se vodi po amortiziranom trošku uvijek se mjeri u iznosu ukupnog očekivanog kreditnog gubitka u ukupnom ekonomskom vijeku navedene imovine.

Pri prosuđivanju ukoliko se kreditni rizik finansijske imovine znatno povećao od inicijalnog priznavanja i prilikom procjene očekivanih kreditnih gubitaka, Društvo razmatra razumne i potkrijepljive informacije koje su relevantne i dostupne bez dodatnih troškova ili napora. To uključuje kvantitativne i kvalitativne informacije i analize, temeljene na povijesnom iskustvu Društva i informiranoj procjeni kreditne sposobnosti, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.

Društvo smatra da je kreditni rizik finansijske imovine znatno porastao ako je proteklo više od 365 dana od dana njenog dospjeća.

Društvo smatra da finansijska imovina nije nadoknativa ako nije vjerovatno da će dužnik platiti svoje obaveze prema Društvu u potpunosti bez da Društvo treba pokrenuti radnje poput iskorištenja sredstava osiguranja (ako postoje). Maksimalno razdoblje koje se uzima u obzir prilikom procjene očekivanog kreditnog gubitka je maksimalno ugovoreno razdoblje tijekom kojega je Društvo izloženo kreditnom riziku.

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici procjena su ponderiranih vjerojatnosti kreditnih gubitaka. Kreditni gubici mjere se kao sadašnja vrijednost svih novčanih manjkova (tj. razlika između novčanih tokova na koje Društvo ima pravo u skladu s ugovorom i novčanih tokova koje Društvo očekuje da će stvarno primiti). Očekivani kreditni gubici diskontiraju po efektivnoj kamatnoj stopi predmetne finansijske imovine.

Za potraživanja od kupaca primjenjuje se pojednostavljeni pristup mjerenja očekivanog kreditnog gubitka.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenja finansijske imovine (nastavak)

Politika primjenjiva do 1. januara 2018. godine

Finansijska imovina, osim imovine "po fer vrijednost kroz bilans uspjeha", je procijenjena za indikatore umanjenja na svaki datum izvještajnog perioda. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću strane pod ugovorom; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju kamata ili glavnice; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih umanjenih za originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijske imovine.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine se umanjuje upotrebom konta ispravke vrijednosti. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se preko konta ispravke vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa se knjiže na teret konta ispravke vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti konta ispravke vrijednosti se priznaju u bilansu uspjeha.

Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja smanji i smanjenje se objektivno može povezati sa događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, sa izuzetkom vlasničkih instrumenata "raspoloživih za prodaju", prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se ispravlja kroz bilans uspjeha u mjeri koja neće rezultirati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizirani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno.

U vezi sa vlasničkim instrumentima "raspoloživim za prodaju", svako sljedeće povećanje u fer vrijednosti nakon priznavanja gubitaka od umanjenja se priznaje direktno u kapital.

Zarada po dionici

Društva objavljuje osnovnu zaradu po dionici. Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg perioda namijenjenih redovnim dioničarima Društva ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda. Tokom 2018. i 2017. godine nije bilo efekata razrjeđivanja.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u *Napomeni 3*. Uprava Društva donosi odluke, procjene i pretpostavke koje utiču na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i povezane pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem iskustvu i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih. Procjene i temeljne pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

4.1 Ključni izvori procjene neizvjesnosti

Sljedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum izvještajnog perioda, koje karakteriše značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

Vijek trajanja materijalne imovine

Društvo preispituje procijenjeni vijek trajanja materijalne imovine na kraju svakog godišnjeg izvještajnog period .

Prihodi i rashodi po osnovu ugovora o izgradnji

Prihodi i troškovi po osnovu ugovora o izgradnji priznaju se prema „napredak prema ispunjenju“ obaveza izvršenja iz ugovorenih poslova na datum izvještavanja, a na temelju udjela troškova ugovora koji su nastali za poslove obavljene na taj datum u odnosu na ukupne procijenjene troškove ugovora („*input metoda*“). „Napredak prema ispunjenju“ obaveza izvršenja se određuje do datuma izvještavanja za svaki ugovor sa kupcima. Napredak prema ispunjenju obaveza izvršenja iz ugovora o izgradnji je vrlo teško predvidjeti sa tačnošću.

Umanjenje potraživanja od kupaca

Društvo preispituje naplativost potraživanja od kupaca na kraju svake godine. Iskustvo pokazuje potraživanja starija od 360 dana generalno nisu naplativa.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. ISPRAVKE PRETHODNIH PERIODA

Društvo je u 2018. godini odlučilo da ispravi sljedeće greške kroz imjenu svake od stavke finansijskih izvještaja na koju ispravka ima utjecaj. Tabele na narednoj stranici sumiriraju utjecaj na finansijske izvještaje Društva.

- a) Umanjenje vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju u iznosu od 389 hiljada KM priznato na 31. decembar 2017. godine za koje postoje indikacije da su se štetni događaji desili u periodu prije 1. januara 2017. godine Društvo je priznalo pod 1. januarom 2017. godine, a na teret akumulirane dobiti na 1. januar 2017. godine.
- b) Društvo je u 2017. godini knjižilo penal kupca u iznosu od 1.078 hiljada KM koji se prenosi na dobavljača, a koji se odnosi na periode prije 1. januara 2017. godine. Kao rezultat toga, pod 1. januarom 2017. godine, Društvo je priznalo umanjene potraživanja od kupaca i obaveza prema dobavljačima na osnovu navedenog penala.
- c) Na dan 31. decembra 2016. godine Društvo nije priznalo troškove obavljenih usluga i ostale obaveze u iznosu od 1.323 hiljada KM koje su nastale prije tog datuma. Ovi iznosi su inicijalno priznati u bilansu uspjeha za 2017. godinu. U 2018. godini Društvo je priznalo obavezu koja se odnosi na troškove prethodnih godina na teret akumulirane dobiti na 1. januar 2017. godine. Pored toga, Društvo je priznalo obavezu ukupnom iznosu od 20 hiljada KM koja se odnosi na troškove prethodnih godina na teret rezultata 2017. godine.
- d) Društvo je na dan 31. decembra 2016. godine priznalo prihode od prodaje i odgovarajući iznos potraživanja od kupaca za koje na taj datum nije bilo izvjesno da će se realizovati u iznosu od 448 hiljada KM, a inicijalno napravilo korektivno knjiženje na teret bilansa uspjeha 2017. godine (povećavajući troškove obavljenih usluga). Kao rezultat toga, Društvo je priznalo umanjene potraživanja za prerano priznate prihode pod 1. januarom 2017. godine, a na teret akumulirane dobiti na 1. januar 2017. godine.
- e) Društvo u periodima prije 1. januara 2017. nije primjenjivalo metodu priznavanja u skladu sa stepenom dovršenosti. Društvo je u 2018. godini, primjenjujući metodu stepena dovršenosti za periode prije 1. januara 2017. godine, priznalo ostala potraživanja u iznosu od 63 hiljada KM, ostale obaveze u iznosu od 373 hiljada KM te obračunate obaveze u iznosu od 24 hiljada KM, a na teret akumulirane dobiti na 1. januar 2017. godine. Navedeni iznosi su inicijalno bili priznati na teret rezultata 2017. godine. Primjenjujući isti metod, Društvo je pod 31. decembrom 2017. godine priznalo ostala potraživanja u iznosu od 165 hiljada KM i ostale obaveze u iznosu od 43 hiljada KM na dan 31. decembra 2017. godine.
- f) Društvo je priznalo odložene poreske obaveze koje se odnose na revaloriziranu imovinu na teret akumulirane dobiti na 1. januara 2017. godine u iznosu od 45 hiljada KM.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. ISPRAVKE PRETHODNIH PERIODA (NASTAVAK)

I. Bilans stanja

	Efekti ispravke grešaka					
	Prethodno objavljeno 31. decembar 2017.	Usklađenje 31. decembar 2017.	Izmijenjeno 31. decembar 2017.	Prethodno objavljeno 1. januar 2017.	Usklađenje 1. januar 2017.	Izmijenjeno 1. januar 2017.
IMOVINA						
Dugoročna imovina						
Nematerijalna i materijalna sredstva	1.526	-	1.526	1.617	-	1.617
Ulaganja u investicijske nekretnine	1.211	-	1.211	1.236	-	1.236
Finansijska imovina koja se drži do dospelosti	150	-	150	124	-	124
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	70	-	70	459	(389)	70
Dugoročni depoziti	33	-	33	37	-	37
Kreditni dati zaposlenim	31	-	31	35	-	35
	3.021	-	3.021	3.508	(389)	3.119
Kratkoročna imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	3.129	-	3.129	1.450	-	1.450
Potraživanja od kupaca	1.430	-	1.430	8.344	(1.526)	6.818
Ostala potraživanja	212	165	377	303	63	366
Kratkoročni depoziti	81	-	81	1.059	-	1.059
	4.852	165	5.017	11.156	(1.463)	9.693
UKUPNO IMOVINA	7.873	165	8.038	14.664	(1.852)	12.812
Kapital i rezerve						
Dionički kapital	6.532	-	6.532	6.532	-	6.532
Zakonske rezerve	1.604	-	1.604	1.604	-	1.604
Revalorizacione rezerve	452	-	452	452	-	452
Akumulirani gubici	(3.279)	57	(3.222)	151	(2.539)	(2.388)
	5.309	57	5.366	8.739	(2.539)	6.200
Dugoročne obaveze						
Rezervisanja	682	-	682	1.007	-	1.007
Obaveze za primanja zaposlenih	54	-	54	65	-	65
Odgodena poreska obaveza	-	45	45	-	45	45
	736	45	781	1.072	45	1.117
Kratkoročne obaveze						
Obaveze po kratkoročnim kreditima	800	-	800	-	-	-
Obaveze prema dobavljačima	674	20	694	3.097	(1.078)	2.019
Obaveze za primanja zaposlenih	178	-	178	176	-	176
Ostale obaveze	168	43	211	207	1.696	1.903
Obračunati troškovi	8	-	8	1.373	24	1.397
	1.828	63	1.891	4.853	642	5.495
UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE	7.873	165	8.038	14.664	(1.852)	12.812

II. Bilans uspjeha

Za godinu koja završava 31. decembra 2017. godine	Referenca	Efekti ispravke grešaka		
		Prethodno objavljeno	Usklađenje	Izmijenjeno
Prihodi	e)	2.070	432	2.502
Troškovi obavljenih usluga	c), d), e)	(2.479)	1.775	(704)
Ostali troškovi	a)	(862)	389	(473)
Ostalo		(2.159)	-	(2.159)
Gubitak za godinu		(3.430)	2.596	(834)
Osnovna i razrjeđena zarada po dionici (u KM)		(10,50)	7,95	(2,55)

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. PRIHODI OD PRODAJE

	2018.	Izmijenjeno 2017.
Prihodi od usluga pruženih na inostranom tržištu	7.015	2.322
Prihodi od usluga pruženih na domaćem tržištu	<u>85</u>	<u>180</u>
	<u>7.100</u>	<u>2.502</u>

Analizirano po tipu ugovora, Društvo ostvaruje prihode po sljedećim ugovorima

	2018.	Izmijenjeno 2017.
Dugoročni ugovori - inženjering i izgradnja	6.213	543
Projektovanje i priprema tehničke dokumentacije	350	1.487
Iznajmljivanje radne snage	<u>537</u>	<u>472</u>
	<u>7.100</u>	<u>2.502</u>

7. OSTALI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi od zakupa	194	197
Prihod od otpisa obaveza	-	39
Prihod od otpuštanja rezervisanja za mirovine (Napomena 24)	-	11
Ostali prihodi	<u>-</u>	<u>23</u>
	<u>194</u>	<u>270</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2018.	2017.
Bruto plate	1.729	1.824
Ostali troškovi zaposlenih	<u>397</u>	<u>357</u>
	<u>2.126</u>	<u>2.181</u>

9. OSTALI TROŠKOVI

	2018.	Izmijenjeno 2017.
Naknade i članarine	119	123
Troškovi održavanja	72	78
Bankarske naknade	67	41
Transportne usluge	62	-
Troškovi energije i goriva	60	54
Troškovi reprezentacije	36	43
Telekomunikacije	30	34
Uredski i ostali materijal	28	22
Komunalne usluge	7	6
Troškovi po sudskim sporovima	-	28
Ostalo	<u>41</u>	<u>44</u>
	<u>522</u>	<u>473</u>

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

10. FINANSIJSKI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi od kamate na depozite	-	6
Prihodi od kamata na obveznice (Napomena 16.)	5	5
Ostali finansijski prihodi	-	4
	<u>5</u>	<u>15</u>

11. FINANSIJSKI RASHODI

	2018.	2017.
Rashodi od kamata	30	24
Gubici po osnovu kursnih razlika	-	108
Rashodi od usklađenja vrijednosti finansijskih sredstava namijenjenih prodaji (Napomena 17)	35	-
	<u>65</u>	<u>132</u>

12. POREZ NA DOBIT

	2018.	Izmijenjeno 2017.
Dobit / (gubitak) prije poreza	<u>430</u>	<u>(834)</u>
Porez po zakonskoj stopi od 10%	43	(83)
Efekt porezno nepriznatih rashoda	3	3
Efekat ispravke grešaka (Napomena 5)	-	(260)
Iskorišteni porezni gubici iz ranijih godina	(46)	-
	<u>-</u>	<u>340</u>
Trošak poreza na dobit	-	-
Efektivna stopa poreza na dobit	<u>0%</u>	<u>0%</u>

Pregled nesikorištenih poreskih gubitaka po godinama je dat u slijedećoj tabeli:

	2018	2017
2022	2.940	3,400
	<u>2.940</u>	<u>3,400</u>

Priznate odgođene poreske obaveze se odnose na revaloriziranu imovinu.

13. (GUBITAK) / DOBIT PO DIONICI

	2018.	Izmijenjeno 2017.
Neto dobit / (gubitak)- u hiljadama KM	430	(834)
Ponderisani prosjek običnih dionica	326.600	326.600
Osnovni (gubitak) / dobit po dionici (u KM)	<u>1,31</u>	<u>(2,55)</u>

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

14. NEMATERIJALNA I MATERIJALNA SREDSTVA

	Softver	Građevinski objekti	Transportna sredstva	Oprema i namještaj	Investicije u toku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST						
Na 1 Januar 2017.	153	2.347	119	475	-	3.094
Povećanja	-	-	-	-	15	15
Prijenos na / (sa)	1	-	-	14	(15)	-
Na 31. decembar 2017.	154	2.347	119	489	-	3.109
Povećanja	-	-	-	-	49	49
Smanjenja	-	-	-	(116)	-	(116)
Prijenos na / (sa)	40	-	-	9	(49)	-
Na 31. decembar 2018.	194	2.347	119	382	-	3.042
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA						
Na 1 Januar 2017.	133	882	39	423	-	1.477
Amortizacija za godinu	10	56	18	22	-	106
Na 31. decembar 2017.	143	938	57	445	-	1.583
Amortizacija za godinu	12	35	17	16	-	80
Smanjenja	-	-	-	(116)	-	(116)
Na 31. decembar 2018.	155	973	74	345	-	1.547
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST						
Na 31. decembar 2018.	39	1.374	45	37	-	1.495
Na 31. decembar 2017.	11	1.409	62	44	-	1.526

Društvo je založilo nekretnine neto knjigovodstvene vrijednosti 1.374 hiljada KM (2017.: 1.409 hiljada KM) u svrhu osiguranja kredita od banaka i garancija.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

15. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

	Investicijske nekretnine
NABAVNA VRIJEDNOST	
Na 1. januar 2017.	1.882
Na 31. decembar 2017.	1.882
Na 31. decembar 2018.	1.882
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	
Na 1. januar 2017.	646
Amortizacija za godinu	25
Na 31. decembar 2017.	671
Amortizacija za godinu	25
Na 31. decembar 2018.	696
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	
Na 31. decembar 2018.	1.186
Na 31. decembar 2017.	1.211

Ulaganja u investicijske nekretnine se odnose na ulaganja u investicijske nekretnine u Bosni i Hercegovini držane radi davanja u najam.

Tokom 2018. godine Društvo je ostvarilo ukupan prihod od zakupa svojih investicionih nekretnina u iznosu od 194 hiljada KM (2017.: 197 hiljada KM).

Društvo je založilo investicione nekretnine neto knjigovodstvene vrijednosti 1.186 hiljada KM (2017.: 1.211 hiljada KM) u svrhu osiguranja kredita od banaka i garancija.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

16. ULAGANJA U DUŽNIČKE INSTRUMENTE

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Obveznice vlade Federacije Bosne i Hercegovine	147	145
Obračunata kamata	<u>5</u>	<u>5</u>
	<u>152</u>	<u>150</u>

Na dan 31. decembra 2018. godine, obveznice koje se drže do dospjeća iznose 147 hiljada KM. Ove obveznice nose kamatnu stopu od 2,5% godišnje i podijeljeni su u pet serija A, B, C, D i E s rokom dospjeća kako slijedi:

- Serija A - 30. juna 2019.;
- Serija B - 30. juna 2020.;
- Serija C - 30. juna 2021.;
- Serija D - 30. juna 2022.;
- Serija E - 30. juna 2023.

17. ULAGANJA U VLASNIČKE INSTRUMENTE

Naziv	31. decembar 2018.	Izmijenjeno 31. decembar 2017.
Dionice Union banke d.d. Sarajevo	<u>35</u>	<u>70</u>
	<u>35</u>	<u>70</u>

Promjene na finansijskoj imovini raspoloživoj za prodaju mogu se prikazati kako slijedi:

	2018.	2017.
Stanje na početku godine	70	70
Ispravka vrijednosti ulaganja	<u>(35)</u>	<u>-</u>
Stanje na kraju godine	<u>35</u>	<u>70</u>

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

18. DEPOZITI KOD BANAKA

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Dugoročni depoziti		
Dugoročni namjenski depozit u Alžiru	34	33
	<u>34</u>	<u>33</u>
Kratkoročni depoziti		
Union banka d.d. Sarajevo, depozit u iznosu od 42 hiljada EUR, sa datumom dospjeća 31. decembar 2018. godine i godišnjom kamatnom stopom od 1,11%	81	81
	<u>81</u>	<u>81</u>
	<u>115</u>	<u>114</u>

19. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Novac na računima kod banaka – strane valute	2.132	3.085
Novac na računima kod banaka – KM	3	35
Blagajna	9	9
	<u>2.144</u>	<u>3.129</u>

20. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	31. decembar 2018.	Izmijenjeno 31. decembar 2017.
Potraživanja od povezanih lica	42	87
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	3.255	1.337
Potraživanja od kupaca u zemlji	3	6
	<u>3.300</u>	<u>1.430</u>

21. OSTALA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2018.	Izmijenjeno 31. decembar 2017.
Obračunati prihod	2.138	366
Potraživanja od zaposlenih	-	6
Potraživanja za PDV, neto	44	5
Potraživanja za date avanse	18	-
	<u>2.220</u>	<u>377</u>

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. DIONIČKI KAPITAL

	31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
	%	vrijednost	%	vrijednost
ZR Energy Sal Holding, Liban	59,98	3.918	59,98	3.918
Technip Paris, Francuska	33,01	2.156	33,01	2.156
Fizička lica	7,01	458	7,01	458
	100	6.532	100	6.532

23. REZERVISANJA

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Rezervisanja za troškove u garantnom roku	714	682
	714	682

Kretanja na rezervisanjima mogu se prikazati kako slijedi:

	Sudski sporovi	Rezervisanja za troškove u garantnom roku	Ukupno
Stanje na 1. januar 2017.	398	609	1.007
Prijenos sa dobavljača	-	73	73
Smanjenje rezervisanja	(398)	-	(398)
Stanje na 31. decembar 2017.	-	682	682
Kursne razlike	-	32	32
Stanje na 31. decembar 2018.	-	714	714

24. OBAVEZE ZA PRIMANJA ZAPOSLENIH

	Kratkoročna		Dugoročna	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Otpremnine	-	-	54	54
Neto plate	83	87	-	-
Doprinosi na plaće i ostali troškovi	60	63	-	-
Ostale obaveze	14	28	-	-
	157	178	54	54

Dugoročne obaveze za primanja zaposlenih formiraju se na osnovu obračuna sadašnje vrijednosti akumuliranih primanja zaposlenih.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. OBAVEZE PO KRATKOROČNIM KREDITIMA

Kreditor	Kamatna stopa	Dospijeće	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Union banka d.d. Sarajevo	3,99%	7. februar 2018.	-	400
Union banka d.d. Sarajevo	3,99%	20. mart 2018.	-	400
Union banka d.d. Sarajevo	3,99%	15. mart 2019.	400	-
			400	800

26. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

	31. decembar 2018.	Izmijenjeno 31. decembar 2017.
Obaveze prema povezanim licima	265	251
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	981	363
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	148	80
	1.394	694

27. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2018.	Izmijenjeno 31. decembar 2017.
Obaveze za dividende	158	158
Unaprijed naplaćeni prihod	346	43
Ostale obaveze	10	10
	514	211

28. OBRAČUNATI TROŠKOVI

	31. decembar 2018.	Izmijenjeno 31. decembar 2017.
Ostali obračunati troškovi	1.597	8
	1.597	8

Obračunati troškovi se odnose na obračunate troškove podizvođača vezano za izvođenja poslova po projektima na kojima su angažovani, a za koje Društvo nije primilo fakturu sa krajem godine.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su prikazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

29. PREUZETE OBAVEZE

Dati izvedbene i tenderske garancije na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine koje su, u ime Društva, izdate od strane komercijalnih banaka, mogu se predstaviti na sljedeći način:

Banka	31. decembar 2018	31. decembar 2017
<i>Izvedbene i tenderske garancije</i>		
Union banka d.d. Sarajevo	730	233
Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	958	229
	1.688	462

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Društvo je u okviru redovnog poslovanja i po uobičajenim cijenama, koje predstavljaju iznos ugovoren između Društva i povezanih strana, imalo sljedeće transakcije sa povezanim stranama:

	Prihodi od prodaje		Troškovi prodaje / nabavke	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Technip, Francuska	129	187	13	-
Technip, Italija	-	-	-	313
ZR Energy, Liban	39	55	3	18
Technipetrol, Grčka	17	27	-	-
	185	269	16	331

	Potraživanja		Obaveze	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Technip, Francuska	22	24	265	251
ZR Energy	-	36	-	-
Technipetrol, Grčka	20	27	-	-
	42	87	265	251

Transakcije sa ključnim rukovodstvom

	2018.	2017.
Bruto naknade isplaćene ključnom rukovodstvu	108	108